

ЩОДО ПИТАНЬ ФІКСАЦІЇ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О.М. Король, О.Г. Корнус, А.О. Корнус, О.С. Данильченко, Ю.А. Коваль
korolelena1976@gmail.com, olesyakornus@gmail.com, a_kornus@ukr.net,
olena_danylchenko@ukr.net, yuliia193@ukr.net
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка,
м. Суми, Україна

На сьогоднішньому етапі головною задачею на звільнених територіях України є відновлення зруйнованих об'єктів. В цьому питанні не можна занижувати роль засобів дистанційного зондування Землі та геоінформаційних технологій, що не тільки використовуються для планування і проєктування нових об'єктів, а й разом із фотофіксацією стали реальним засобом для аналізу наслідків військової трагедії в Україні. Завдяки їх використанню є реальна можливість дати оцінку руйнуванням і в подальшому відновити пошкоджені об'єкти до військового стану.

В Україні є багато об'єктів в різних регіонах, які потребують відновлення, Сумська область нажаль не стала виключенням. Насамперед, це стосується об'єктів критичної інфраструктури, житлових будівель, аграрного сектору, а також пам'яток історико-культурної спадщини.

Роботу по відновленню ведуть багато організацій як на місцевому так і на державному рівнях. Також деякі відновлювальні роботи взяли на себе благодійні організації, в тому числі і закордонні, але до повного відновлення ще далеко.

Можна зазначити про деякі ініціативи, наприклад, Міністерство внутрішніх справ України спільно з експертами Google оцифровують зруйновані армією-агресором міста. Вони роблять неоціненний внесок у спільну працю щодо моніторингу наслідків війни в Україні [3]. Завдяки спільній роботі результати руйнувань, завданні нашим містам, будуть доступні в картах Google в режимі перегляду. Це дасть змогу в реальному режимі переглядати зруйновані вулиці та повернути до цієї проблеми увагу світового суспільства. Кожен охочий зможе порівняти вигляд об'єктів до війни та після руйнації [7].

Також є і інші ініціативи. Так, в межах роботи проблемної групи «Використання геоінформаційних технологій» та під час проведення краєзнавчої практики студентами природничо-географічного факультету СумДПУ імені А.С.Макаренка спеціальностей 014 Середня освіта (Географія) та 106 Географія першого рівня вищої освіти було взято участь у проєкті щодо фіксації об'єктів культурної спадщини регіонального та національного значення. Збірна група студентів прийняла активну участь у конкурсі, започаткованому лабораторією «ГІС та ДЗЗ» – Академія Copernicus МАНУ [4].

За правилами конкурсу була створена команда «GeoHornet», яка за попередньою домовленістю взяла на себе дослідити пошкоджені об'єкти історико-культурної спадщини м. Тростянець та його околиць. Збірною командою дослідників були зафіксовані пошкоджені об'єкти з подальшим нанесенням їх на карту, що було передбачено конкурсною програмою. Серед об'єктів, що потрапили в поле зору молоді – історико-культурні пам'ятки Круглий двір (рис. 1) та садиба Кеніга (рис. 2). Перший об'єкт перед окупацією десятки років був могутнім захистом і став осередком знаменитих фестивалів, рицарських боїв, турнірів та святкувань, а зараз потребує оновлення як в каркасі так і ззовні в естетичному напрямі. Другий об'єкт зазнав більшої шкоди, а саме в наслідок пожежі зазнала руйнації не тільки сама будівля, що має архітектурне значення, але також була знищена добірка наукових дореволюційних видань академіків Погребняка та Висоцького, які були засновниками української лісодослідної науки, архів їх праць датований 1923 роком [5]. Після фіксації цих об'єктів, дані були нанесені на карту, де окрім координат були додані фото та відеоматеріали [2].

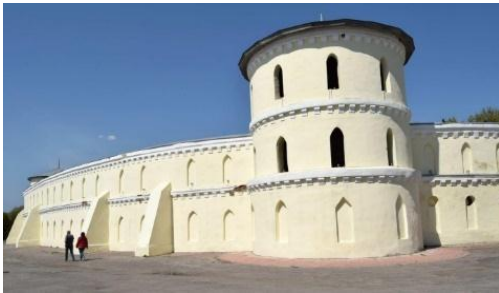

Рис. 1. Круглий двір до окупації та після

Рис.2. Садиба Кеніга до окупації та після

Також були і інші команди, які долучилися до ініціативи і досліджували об'єкти Сумщини, в поле зору яких потрапило і славнозвісне м. Охтирка. Таким чином пошкоджені історико-культурні об'єкти Сумської області були гідно представлені в межах цього проєкту. Зусилля дослідників були сконцентровані на тому, щоб детально зафіксувати зруйновані і пошкоджені об'єкти задля майбутнього їх відновлення. Це неоціненний вклад в збереження власної історії, хоча б поки на етапі фіксації.

Хочеться відмітити, що для студентів це можливість не тільки попрактикуватися в роботі з ГІС-технологіями, а й відкрити світу ці місцини, пам'ятки культурної спадщини свого регіону, що зазнали руйнувань і пошкоджень. Це стало неоціненною роботою як для самих студентів, так і для викладацького складу кафедри загальної та регіональної географії. Отримані навички роботи з об'єктами та нанесення їх на карту стали свого роду початком створення нових тем, які були включені до деяких геоінформаційних дисциплін, а саме «Геоінформаційне картографування», «Основи туризму» та увійшли до завдань польових практик.

Також в Україні започатковуються й інші ініціативи. Наприклад, Всеукраїнською Аграрною Радою спільно з проєктом «Вкурсі Агро» за підтримки програми «USAID з аграрного і сільського розвитку – АГРО» була створена інтерактивна мапа руйнувань агросектору України [1]. Презентація даного порталу дає роз'яснення щодо допомоги агровиробникам у фіксації воєнних злочинів, вчинених проти їхніх підприємств, та демонстрації реальних збитків українського агросектору внаслідок військової агресії росії [6]. Геопортал, окрім іншого має двомовний інтерфейс, який робить його доступним для іноземних громадян та благодійних компаній, що розширює межі донорської підтримки цієї ініціативи. Сподіваємося в перспективі відповідні об'єкти зруйнованого аграрного сектору Сумської області, кількість який нажалі зростає, також з'являться на даній карті.

Ці та інші започаткування є першим етапом щодо відновлення пошкоджених об'єктів, а саме процесом документування. Це відповідальний і тривалий процес, який надалі потребує належних зусиль різних фахівців щодо оцінки цих збитків, серед яких будуть затребувані і представники – випускники географічних спеціальностей в плані оцінки пошкоджених ґрунтів, лісових насаджень, лісосмуг, меліоративних систем, самого майна підприємств та ін.

Список використаних джерел:

1. Інтерактивна мапа руйнувань агросектору України. Режим доступу: <https://map.agrirecover.com.ua/#/map> – Дата звернення 10.11.2022 р.
2. Карта зруйнованих історико-культурних об'єктів м. Тростянець і околиць. Режим доступу: https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1j5Yk6M58rIOI9QxQ_IDKwWpgfTR1z_9E&ll=50.47406840087059%2C34.95791700000001&z=20 – Дата звернення 10.11.2022 р.
3. Король О. М., Корнус О. Г., Корнус А. О., Данильченко О. С., Сюткін С. І., Сучасний стан ГІС-діяльності географічної спільноти України під час військових подій // Традиційні та інноваційні напрямки досліджень у геодезії, землеустрої та кадастрі: матер. Міжнар. наук.-практ. Інтер.-конф. (м. Умань, 27 квітня 2022 р.). Умань, 2022. С. 18-21.
4. Лабораторія «ГІС та ДЗЗ». – Академія Copernicus МАНУ. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/CopernicusUA/Д/>. – Дата звернення 10.11.2022 р.
5. Об'єкти культури та релігії під час війни. Сумська область. Режим доступу: https://gdip.com.ua/pages/view/ob700kti_kulturi_ta_relg_pd_chas_vyni_sumska_oblast. – Дата звернення 10.11.2022 р.
6. Презентація інтерактивної мапи руйнувань агросектору України. Режим доступу: <https://www.facebook.com/zemreforma1/videos/421741186791999>. – Дата звернення 10.11.2022 р.
7. Google Maps покаже панорами зруйнованих українських міст. – Режим доступу: https://kurs.if.ua/society/google-maps-pokazhe-panoramy-zrujnovanyh-ukrayinskyh-mist/?utm_source=push&utm_medium=onesignal